

УДК 341.64(4):347.9(477)
DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.3-2.4>

О. В. Ільїна

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

СУБ'ЄКТ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПОВ'ЯЗАНОГО З НЕВИКОНАННЯМ РІШЕННЯ СУДУ В МЕЖАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Виконання рішення суду є невід'ємною частиною права на справедливий суд. Як зазначають дослідники, «правосуддя визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення у правах. Судове рішення за своєю суттю охороняє права, свободи та законні інтереси громадян і є завершальною стадією судового провадження. Суб'єктний склад злочину, пов'язаного із невиконанням рішення суду, вкрай рідко стає предметом окремого наукового дослідження. У статті розглянуто суб'єкт злочину, пов'язаного із невиконанням рішення суду в рамках кримінального провадження. Автором наголошено, що в рамках окресленої теми необхідно досліджувати як фізичну особу, так і юридичну особу як суб'єкта злочину, пов'язаного із невиконанням судового рішення, тому що у кримінальному провадженні як фізична, так і юридична особа може ухилитися від невиконання вироку, ухвали або постанови.

Також у статті зазначено, що в рамках кримінального провадження не виконуватися можуть не тільки вироки, але й ухвали і постанови, про що зазначалось раніше.

Розглянуто такі характеристики суб'єкта злочину, як вік, з якого настає кримінальна відповідальність, осудність, а також приналежність особи до фізичних і юридичних осіб. У рамках дослідження зроблено висновок, що суб'єктом досліджуваного злочину може бути тільки спеціальний суб'єкт. Окрему увагу приділено аналізу суб'єктів кваліфікованих складів злочинів із невиконання судових рішень. На думку автора, фактично вкрай складно знайти випадки, щоб особа набула стану неосудності після того, як щодо неї було винесено судове рішення в рамках кримінального провадження. Це зумовлено тим, що у кримінальному провадженні завжди здійснюється перевірка осудності особи. Водночас, якщо б йшлося про невиконання рішень судів у господарських, адміністративних, цивільних справах, то питання осудності набуло більшої актуальності. У статті зроблено висновок, що суб'єктом злочину «невиконання судового рішення» можуть бути юридичні особи або фізичні осудні особи, які досягли 16-річного віку й ухиляються від виконання призначеного судом покарання або інших заходів кримінально-правового впливу.

Ключові слова: невиконання судового рішення, вирок, ухвала, суб'єкт злочину, кримінальне провадження, кваліфікований склад, спеціальний суб'єкт, службова особа.

Постановка проблеми. 11 вересня 1997 р. Україна приєдналась до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – ЄКПЛ, Європейська конвенція). Із цього моменту громадяни України отримали право на звернення зі скаргами про порушення своїх прав та основоположних свобод про Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ).

За останніми показниками, Україна вже не є країною, проти якої найбільше скарг в Європейському суді з прав людини.

Таку статистику повідомив у Страсбурзі президент суду Гвідо Раймонді: «Станом на 1 січня 2018 р. на розгляді ЄСПЛ перебувало приблизно 7100 скарг, що є четвертим показником серед країн-членів Ради Європи. У першій трійці – Туреччина (7500), Росія (7750) та Румунія (9900). Як відомо, рік тому Україна була на першому місці за цим показником, тоді на розгляді Суду перебувало понад 18 тисяч скарг проти неї. Водночас таке різке зменшення пов'язане із безпрецедентним рішенням «Бурмич та інші проти України», за яким ЄСПЛ викреслив зі свого

реєстру понад 12 тисяч скарг на Україну про системне невиконання рішень національних судів, передавши їх розгляд у Комітет міністрів» [1]. Але повідомлення про зменшення кількості скарг до ЄСПЛ у зв'язку із вилученням скарг про невиконання рішень судів в Україні лише кількісно зменшують показники щодо кількості скарг, насправді ж кількість справ щодо України в ЄСПЛ лише зросла.

Наведені показники свідчать про те, що невиконання рішень суду в Україні стала масштабною проблемою. Це тягне за собою зневіру суспільства в дієвості судових рішень, неефективність судової системи та підвищення рівня злочинності. Означені проблеми потребують негайного вирішення як на теоретичному, так і на правозастосовному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суб'єктний склад злочину, пов'язаного із невиконанням рішення суду, вкрай рідко стає предметом окремого наукового дослідження. Водночас вивченням складів злочинів, пов'язаних із невиконанням рішень суду, займалися такі вчені, як О.М. Бандурка, В.І. Борисов, В.В. Голіна, О.М. Джужа, К.О. Лагода, В.Т. Маляренко, В.І. Осадчий, М.І. Панов, О.О. Сорока, В.В. Сташис, В.Я. Тацій та інші.

Метою статті є визначення суб'єктів злочинів, пов'язаних із невиконанням рішень суду в кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Виконання рішення суду є невід'ємною частиною права на справедливий суд. Як зазначають дослідники, «правосуддя визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення у правах. Судове рішення за своєю суттю охороняє права, свободи та законні інтереси громадян і є завершальною стадією судового провадження. У резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи 1787 (2011) від 26 січня 2011 р. визначається існування основних системних недоліків, які викликають велику кількість повторюваних висновків щодо порушення Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, що серйозно підривають верховенство права. Щодо України ці проблеми пов'язані, зокрема, із хронічним невиконанням

рішень національних судів» [2]. Фактично науковці констатують проблематику та статистику, яку було проголошено у Страсбурзі. Окрім того, в наукових джерелах пропонуються різні підходи до вирішення піднятих питань.

Щодо українських реалій, автори зазначають, що у період січень-грудень 2016 р. за ст. 382 КК України обліковано 3609 кримінальних правопорушень. За період січень-грудень 2017 р. – 3283 правопорушень. За період січень-жовтень 2018 р. – 3471. При чому у 2016 р. тільки 61 провадження направлено до суду, у 2017 р. – 27, у 2018 р. – 58 і з загальної кількості проваджень у 2016 р. у 3545 на кінець звітного періоду рішення не було прийнято, у 2017 р. – у 3251 провадженні, у 2018 р. – у 3400 провадженнях [3]. Інші науковці приводять у своїх працях дані Державної судової адміністрації України і зазначають, що «протягом 2017 р. за вчинення злочину, передбаченого ч.ч. 1-3 ст. 382 КК України засуджено 44 особи, за 2016 р. – 69 осіб, 2015 р. – 88 осіб, 2014 р. – 160 осіб, 2013 р. – 143 особи, 2012 р. – 1581 особа» [4, с. 68]. Наведена статистика не враховує, що в рамках апеляційного та касаційного оскарження кількість засуджених осіб зменшилась і реально до відповідальності за невиконання судових рішень було притягнуто невелику кількість осіб порівняно із кількістю звернень за цим фактом. Кількісні показники засуджених начебто не говорять про масштабність проблеми невиконання судових рішень в Україні. Водночас правоохоронні органи не поспішають порушувати справи за вказаними статтями КК України [5, с. 104], що робить злочинність із невиконання судових рішень латентною.

Окрім того, необхідно враховувати, що «невиконання судових рішень є потужним інформаційним фактором відтворення загальної злочинності. Масовість цих форм злочинної активності формує сигнальну систему, так чи інакше спрямовану на деструкцію державного механізму, правової системи загалом» [6, с. 120].

Як визначають автори, «на особливу увагу в цьому аспекті заслуговує та обставина, що в Україні поряд із рішеннями національних судів не виконуються також

рішення ЄСПЛ, а також той факт, що рішення судів поряд із пересічними громадянами не виконують і посадові особи органів державної влади» [7]. І нині ситуація не змінилася. Як у 2015 р. науковці зазначали, що «Україна займає одне з перших місць у порушенні прав людини, підтвердженням сказаному є та кількість справ, в яких встановлено невиконання Україною норм ЄКПЛ» [8, с. 5], так і нині цей факт залишається.

Якщо співвіднести кількість звернень до правоохоронних органів і кількість засуджених осіб за цим складом правопорушення становиться очевидним той факт, що вчинено більше злочинів, пов'язаних із невиконанням судових рішень, аніж притягнуто осіб за вчинення цих злочинів. Так, наприклад, у 2016 р. лише 1,6% проваджень із загальної кількості облікованих проваджень було завершено обвинувальним вироком. У 2017 р. 0,82% і у 2018 р. 1,6%. Звісно, статистика невтішна і говорить про неефективність судової та правоохоронної системи. Науковці зазначають: «Без виконання судових рішень реформа судової гілки влади не буде успішною, а українці не матимуть гарантій верховенства права. Проблема невиконання судових рішень ставить під сумнів усю судову реформу та гарантії верховенства права в Україні» [4, с. 69].

Продовжуючи дослідження, варто вказати, що поняття суб'єкта злочину визначено у ст. 18 КК України. Так, «суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до КК України може наставати кримінальна відповідальність». Фактично цитована стаття закріплює набір ознак суб'єкта злочину. По-перше, це фізична особа. По-друге, осудна особа. По-третє, це особа, яка досягла віку, з якого відповідно до КК України може наставати кримінальна відповідальність. Але це лише «загальний» набір ознак і для кожного виду злочинів суб'єктний склад буде свій. Окрім того, така характеристика, як «фізична особа», ставиться під сумнів із введенням у дію Розділу XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб».

Як визначають науковці, «особа злочинця – це сукупність соціально-типових

ознак, які сформувалися у процесі неблагополучного соціального розвитку особи, відрізняються своєю суспільною неприйнятністю та крайньою формою останньої – суспільною небезпечністю, зумовлюють криміногенну мотивацію та кримінальну активність особи й безпосередньо спричиняють вчинення злочину. Особистість злочинця – це соціальний зміст його особи, який відіграє зазначені функціональні ролі за участю індивідуальних властивостей останньої, чим і зумовлюються індивідуалізація процесів її реалізації в конкретних злочинних проявах» [9, с. 239]. Загалом позитивно оцінюючи цитовані дефініції, вважаємо, що ця категорія є суто науковою та належить до галузі кримінологічної науки. У рамках науки кримінального права вважаємо більш доречним використовувати термін «суб'єкт злочину», який дається в КК України.

Для того щоб повноцінно розкрити проблематику статті, необхідно звернутися до складу правопорушення, передбаченого ст. 382 КК України. Так, ст. 382 КК України «передбачена кримінальна відповідальність за умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню». Кваліфіковані види невиконання судового рішення характеризуються «наявністю службової особи (ч. 2) або вчиненням злочину службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб» (ч. 3). Також до кваліфікованих складів злочину із невиконання судового рішення належить «умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини, рішення Конституційного Суду України та умисне недодержання нею висновку Конституційного Суду України» (ч. 4) [10].

Фактично цей злочин є злочином із преюдицією, тобто відповідальність, яка передбачена ст. 382 КК України, настає за умови, що суб'єкт злочину попередньо зазнав відповідальності іншого виду.

Наприклад, адміністративної, цивільно-правової, кримінальної тощо. Звужуючи область дослідження, цікавимися саме кримінальною відповідальністю за невиконання рішення суду у кримінальному провадженні. Щодо видів судових рішень, які можуть бути винесені в рамках кримінального провадження, то відповідно до ст. 369 КПК України передбачено такі їх види: «судове рішення, в якому суд вирішує обвинувачення по суті, викладається у формі вироку; судове рішення, в якому суд вирішує інші питання, викладається у формі ухвали; суд касаційної інстанції у випадках, передбачених цим Кодексом, приймає постанови» [11].

Науковці визначають: «Суб'єктом злочину з урахуванням спеціальних вимог відповідною частиною статті до суб'єкта злочину виступає: фізична особа, проти якої прийнято та винесено судове рішення та зобов'язано вчинити певні дії або утриматись від таких; юридична особа в особі посадової особи – керівника, який виступає від імені та в інтересах такої (достатнім доказом чого буде запис з ЄДРПОУ); службова особа відповідного державного органу як спеціальний суб'єкт злочину, яка відповідно до повноважень мала вчинити дії з виконання судового рішення або завдяки своїм повноваженням мала змогу перешкодити останньому» [12]. Цікавим є той факт, що залежно від часових меж цитування наукових джерел будуть різнитися суб'єкти злочину з невиконання рішення суду. Це пов'язано з тим, що ст. 382 КК України зазнавала законодавчого редагування у 2010 р., 2014 р. та 2017 р.

Інші автори зазначають, що, на їх думку, рішення судів у кримінальному провадженні можуть не виконувати тільки фізичні особи: «Тільки людина, як фізична особа, може вчиняти невиконання судового рішення у кримінальному провадженні» [4, с. 69]. Критично оцінюючи цитовану точку зору, варто звернути увагу, що фактично у кримінальному провадженні суб'єктом може виступати як фізична особа, так і юридична. Це твердження ґрунтується на законодавчому положенні, закріпленому у ст. 64-1 КПК України «Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження»:

«Представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, може бути: особа, яка в кримінальному провадженні має право бути захисником; керівник чи інша особа, уповноважена законом або установчими документами; працівник юридичної особи» [11].

З огляду на наведене вважаємо, що в рамках окресленої теми необхідно досліджувати як фізичну особу, так і юридичну особу як суб'єкта злочину, пов'язаного із невиконанням судового рішення, тому що у кримінальному провадженні як фізична, так і юридична особа може ухилитися від невиконання вироку, ухвали або постанови.

Якщо брати за основу набір ознак суб'єкта злочину, який було запропоновано вище (по-перше, це фізична особа; по-друге, осудна особа; по-третє, це особа, яка досягла віку кримінальної відповідальності), нами було охарактеризовано та змінено першу ознаку: це фізична або юридична особа.

Щодо другої ознаки – осудності, варто звернутися до ч. 1 ст. 19 КК України: «Осудною визнається особа, яка під час вчинення злочину могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними» [10]. Термін «осудність» неодноразово ставав предметом наукового дослідження і, на нашу думку, окремий його аналіз в рамках обраної тематики не потрібен. Проте щодо такого специфічного виду злочину, як невиконання судового рішення і категорії «осудність», науковці зазначають цікавий факт: «Жодного випадку визнання особи неосудною під час чи після невиконання рішення суду у кримінальному провадженні не виявлено» [4, с. 70]. Можна дійти висновку, що фактично вкрай складно знайти випадки, щоб особа набула стану неосудності після того, як щодо неї було винесено судове рішення в рамках кримінального провадження. На нашу думку, це зумовлено тим, що у кримінальному провадженні завжди здійснюється перевірка осудності особи. Водночас, якщо б мова йшла про невиконання рішень судів у господарських, адміністративних, цивільних справах, то питання осудності набуло більшої актуальності.

Щодо третьої ознаки – віку кримінальної відповідальності, варто звернутися до ч. 1 ст. 22 КК України: «Кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення злочину виповнилося шістнадцять років» [10]. Ч. 2 цитованої статті передбачає перелік складів злочинів, за які відповідальність настає з 14 років. Цей перелік є виключним, і складу злочину, передбаченого ст. 382 КК України, в ньому не виявлено. Отже, вік, з якого може наставати відповідальність за невиконання судового рішення, – 16 років.

Підсумовуючи, варто зазначити, що суб'єктом такого злочину, як невиконання судового рішення, може бути юридична або фізична особа, яка є осудною та досягла 16-річного віку. Досліджуючи проблематику суб'єкта злочину із невиконання судового рішення у кримінальному провадженні, автори зазначають, що «зважаючи на той факт, що не виконувати рішення суду у кримінальному провадженні можуть тільки засуджені, яким призначено певний вид покарання, то доречно вести мову про спеціального суб'єкта злочину» [4, с. 70]. Загалом погоджуючись із наведеною точкою зору, варто зазначити, що в рамках кримінального провадження не виконуватися можуть не тільки вироки, але й ухвали і постанови, про що зазначалось раніше. Для прикладу, у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування може бути винесена ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів щодо фізичної або юридичної особи. Оскільки мова йде про досудове розслідування, зрозуміло, що особа не була засуджена. Тому недоречно говорити про те, що суб'єктом злочину можуть бути тільки раніше засуджені особи. До них слід зарахувати як осіб, які ухиляються від відбування покарання, так і осіб, які ухиляються від виконання будь-яких заходів впливу в рамках кримінального провадження. Зрозуміло, що йдеться про законний вплив. Отже, «суб'єктом злочину із невиконання судового рішення є спеціальний суб'єкт, тобто фізична осудна особа, яка вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, злочин, суб'єктом якого може бути лише певна особа» (ч. 2 ст. 18 КК України) [10].

Продовжуючи дослідження, вважаємо за необхідне охарактеризувати суб'єктів кваліфікованих складів злочину. Як вже зазначалося, до них належать, по-перше, злочини, вчинені службовою особою. Ч.ч. 3, 4 ст. 18 КК України закріплює досліджуване поняття: «Службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій». Службовими особами також визнаються «посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), іноземні третейські судді» [10].

Для того щоб відповісти на питання «Хто є особами, які займають відповідальне чи особливо відповідальне становище?» необхідно звернутися до примітки до ст. 368. До них належать: «1) Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, члени Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» [10].

Щодо такого кваліфікованого складу злочину із невиконання судового рішення, як «умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини, рішення Конституційного Суду України та умисне недодержання нею висновку Конституційного Суду України», варто звернути увагу на те, що «за останні п'ять років, починаючи з 2011 р., в Україні не було винесено жодного рішення щодо службової особи за невиконання рішень ЄСПЛ. Одночасно в ЄСПЛ констатують зростання кількості поданих скарг проти України» [5, с. 105]. Проте, як влучно зазначають автори, відповідальність за

ст. 382 «настає у випадку невиконання чи перешкоджання виконанню тільки таких судових рішень, які набрали законної сили. Незважаючи на те, що ч. 4 ст. 382 не містить аналогічної вказівки, так само і рішення ЄСПЛ підлягають виконанню лише за умови, якщо вони є остаточними» [13, с. 812].

Висновки і пропозиції. Проведене дослідження свідчить про те, що суб'єкт злочину «Невиконання судового рішення» характеризується певними ознаками, до яких належать такі: по-перше, це фізичні, а також юридичні особи; по-друге, фізичні особи мають мати таку ознаку, як осудність; по-третє, фізичні особи мають досягти 16-річного віку; по-четверте, фізичні і юридичні особи мають ухилятися від виконання призначеного судом покарання, а також інших заходів кримінально-правового впливу.

Список використаної літератури:

1. Центр інформації про права людини. URL: https://humanrights.org.ua/material/ukrajina_vzhe_ne_lider_za_kilkistjiu_skarg_proti_neji_u_jespl_aktualna_statistika_vid_jevosudu_ta_minjiustu (дата звернення: 11.07.2019).
2. Лутич У. Виконання судових рішень як складова права на справедливий суд. URL: https://www.academia.edu/28703406/%D0%92%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%A1%D0%A3%D0%94%D0%9E%D0%92%D0%98%D0%A5_%D0%A0%D0%86%D0%A8%D0%95%D0%9D%D0%AC_%D0%AF%D0%9A_%D0%A1%D0%9A%D0%9B%D0%90%D0%94%D0%9E%D0%92%D0%90_%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%90_%D0%9D%D0%90_%D0%A1%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%95%D0%94%D0%9B%D0%98%D0%92%D0%98%D0%99_%D0%A1%D0%A3%D0%94 (дата звернення: 11.07.2019).
3. Слободян Б. Невиконання судового рішення – норма життя чи стаття КК України? URL: https://equity.law/images/publication/news_name/22.pdf (дата звернення: 11.07.2019).
4. Чорна О.В. Суб'єкт злочинів, пов'язаних із невиконанням рішень суду у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 2. Том 2. С. 68-72.
5. Горбачова І.М. Деякі аспекти кваліфікації невиконання судового рішення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 2. С. 104-107.
6. Лагода К.О. Типологія осіб, які вчиняють невиконання судових рішень (ст. 382 КК України). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2014. Вип. 11(2). С. 120-123.
7. Кримінальна відповідальність за невиконання рішення суду. URL: https://protocol.ua/ru/kriminalna_vidpovidalnist_za_nevikonannya_rishennya_sudu/ (дата звернення: 11.07.2019).
8. Сорока О.О. Реалізація практики Європейського суду з прав людини у кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2015. 254 с.
9. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
10. Кримінальний кодекс України : Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
12. Притягнення до відповідальності за ст. 382 КК України. URL: https://protocol.ua/prityagnennya_do_kriminalnoi_vidpovidalnosti_za_statteyu_382_kk_ukraini_nevikonannya_sudovogo_rishennya/ (дата звернення: 11.07.2019).
13. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право : Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2014. 944 с.

Ilina O. Committer of corpus delicti associated with the failure to enforce judgement in criminal proceedings

Enforcement of a judgement is an integral part of the right to a fair trial. According to the researchers, "justice is recognized as such only if it meets the requirements of justice and provides for an effective restoration of rights. A judgement inherently protects the rights, freedoms and legitimate interests of citizens and is the final stage of judicial proceedings. The subjective corpus delicti related to the non-enforcement of a judgement rarely becomes

the subject of separate scientific research. The author states that within the specified topic it is necessary to investigate both an individual and a legal entity as a subject of a crime related to non-enforcement of a judgement, because in criminal proceedings both an individual and a legal entity can evade the enforcement of a sentence, a determination or a ruling.

The article also states that not only sentences but rulings and determinations can be unenforced in criminal proceedings, as noted earlier. The research paper deals with a committer of a crime connected with non-enforcement of a judgement in criminal proceedings. Such characteristics of a crime committer as the minimum age of criminal liability, sanity, as well belonging of a person to individuals and legal entities are considered. The study concluded that only a special subject can be a committer of a crime in question. It is suggested to understand under a special subject not only those who avoid serving of a sentence, but also persons who refuse to perform any measures of influence in criminal proceedings. Such an assertion is based on the fact that other judgements can be passed in criminal proceedings in addition to a court sentence, which contains a judgement on the imposition of a punishment on a person. Particular attention is paid to the analysis of committers of qualified corpus delicti associated with non-enforcement of judgements, which include: committing a crime associated with non-enforcement of a judgement by an official; the commission of a crime by an official with a responsible or particularly responsible status, or a person previously convicted of a crime established in Art. 382 of the Criminal Code of Ukraine, or if they caused substantial damage to the rights and freedoms of citizens, state or public interests or interests of legal entities protected by law; deliberate failure of an official to comply with the judgment of the European Court of Human Rights, the judgement of the Constitutional Court of Ukraine and deliberate failure to comply with the conclusion of the Constitutional Court of Ukraine. The research paper concludes that the committer of a crime "Non-enforcement of a judgement" may be legal persons or sane individuals who have reached the age of 16 and evade enforcement of a punishment or other measures of criminal law influence determined by a court.

Key words: *non-enforcement of a judgement, sentence, determination, committer of a crime, criminal proceedings, qualified corpus delicti, special committer, official.*